

Originalni naučni rad

MOTIVACIJA DJECE ŠKOLSKOG UZRASTA ZA BAVLJENJE FIZIČKIM AKTIVNOSTIMA

Dijana Laštro^{1,2,3}, Olivera Pilipović Spasojević^{1,2,3}, Lidija Slunjski Tišma²

¹Zavod za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju „Dr Miroslav Zotović” Banja Luka,
Republika Srpska, Bosna i Hercegovina

²JU Visoka medicinska škola Prijedor, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina

³ Medicinski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci, Republika Srpska,
Bosna i Hercegovina

Sažetak: *Potrebe za bavljenjem fizičkim aktivnostima, zdrav i aktivan način života, ne samo u djetinjstvu već i u starijem uzrastu je ključ i sigurnost za očuvanje zdravlja. Cilj rada je utvrditi razlike u potrebama djece za bavljenje fizičkim aktivnostima. Prospektivna komparativna studija obuhvatala je 120 ispitanika uzrasta 10-16 godina grupisanih u tri grupe u kojima je stratifikovan jednak broj pripadnika oba pola. Za potrebe istraživanja koristili smo anketni upitnik za procjenu motivacije i statističke postupke analize varijanse. Istraživanje je pokazalo da postoji statistički značajna razlika između tri kategorički definisana uzorka kod ukupne motivacije i motiva fizičkog izgleda. Statistički pokazatelji nisu utvrdili razlike u motivima za bavljenje fizičkim aktivnostima s obzirom na pol kod djece koja se aktivno bave sportom. Dječaci koji se ne bave sportom motiv postignuća ($t(38) = -2,78, p < 0,01$), motiv fizičkog izgleda ($t(38) = -1,97, p < 0,05$) i motivacije ukupno ($t(38) = -2,61, p < 0,01$) su značajno više vrednovali nego djevojčice, dok su djevojčice koje imaju verifikovan deformitet kičmenog stuba motiv poboljšanja zdravlja ($t(38) = 1,99, p < 0,05$) i motiv lične afirmacije ($t(38) = 2,27, p < 0,03$) smatrali važnijim nego dječaci. Djecu treba podsticati od najranijeg uzrasta da stiču iskustva kroz razne oblike fizičke aktivnosti, kako bi dijete usvojilo zdrave životne navike i razvilo individualni okupacioni identitet.*

Ključne riječi: *motivacija, djeca, fizička aktivnost, pol*

Uvod

U svim segmentima života potrebno je imati neki motiv, znati se motivisati ili imati nekoga ili nešto što će nas motivisati. Motivacija je proces izazivanja, usmjeravanja i održavanja naše aktivnosti radi dostizanja određenog cilja, kojim se može zadovoljiti neka potreba (Pajević, 2003). Autor Tubić (2009) ističe da odgovornost za opredeljenje i uspješnost u različitim aktivnostima pripada dve vrste motiva (Tubić, 2009). Unutrašnji motivi koji se u velikoj mjeri zadovoljavaju samom aktivnošću koji su pokrenuti iz čistog zadovoljstva, da biste otkrili nešto što do tada niste znali, kada prepoznajete u sebi želju da produbite ono što ste naučili, kada doživljavate radost otkrivajući nešto do tada nepoznato i novo. Spoljašnji motivi se, zadovoljavaju ishodom ili rezultatom aktivnosti, tako da je za one koji su spoljašnje motivisani važniji cilj koji se postiže tom aktivnošću od same aktivnosti. Posljedica zadovoljenja motiva je da on prestaje da utiče na ponašanje. To zavisi i od toga koliko je bilo potrebno napora da se motiv zadovolji. Lako zadovoljavanje može dovesti do

podizanja nivoa ili gubitka interesovanja. Ukoliko se motiv ne zadovolji može doći do frustracije i do osećanja kao što su obeshrabrenje, bjes ili ljutnja (Ognjenović, Škorc, 2007). Dijete kako raste njegova interesovanja potrebe i motivi se mijenjaju. Zadovoljavanje potrebe za kretanjem kroz razne oblike fizičke aktivnosti zavisi od određenih fizioloških, psihološki procesa, ali i dimenzija ličnosti djeteta (npr. motivacije). Aktivan i zdrav način života u djetinjstvu može se projektovati i u starijem uzrastu, obezbjeđujući tako dugoročne zdravstvene koristi. Usvojene pravilne životne navike od najranijeg uzrasta postaju životni stili, što za posljedicu pozitivno se odražava na fizičku sposobnost tj. razvijanje individualnog fizičkog kapaciteta neke osobe da izvede određenu fizičku aktivnost. Fizički sposobno dijete ima sposobnost da se brzo adaptira na fizičke napore sa kojima se suočava tokom dana i u svakodnevnom životu, kao i sposobnost brzog oporavka poslije napornog fizičkog rada. Svjedoci smo da sve veći broj današnjih generacija u procesu rasta i razvoja svoja interesovanja i veći dio svojih potreba zadovoljava kroz aktivnosti koje nameću duga statična opterećenja, iako je potreba za određenim mehaničkim radnjama važna za opstanak jedinke i istovremeno i pojava koja ima niz veoma korisnih efekata za skoro sve organe i sisteme (Grujić, 1999). Istraživanja u ovoj oblasti (Bogdanović-Ćurić i sar., 2012; Varešlija i sar., 2012.; Paradžik i sar., 2006; Tubić i sar., 2012) ukazuju da se veliki broj djece školskog uzrasta, u okviru vannastavih aktivnosti, ne bavi sportskim aktivnostima, pa čak ni rekreativno. Dijete u toku procesa rasta i razvoja ukoliko adekvatno ne zadovoljava potrebu za određenim mehaničkim radnjama i ne bavi se adekvatnom fizičkom aktivnošću, to za posljedicu se može negativno odraziti na njegovo zdravlje, tj. cjelokupan rast i razvoj. Česta je i pojava da u toku rasta i razvoja zbog ovakvih nedostataka pokušavaju nadoknadu nerijetko tražiti i u centrima za rehabilitaciju (Laštro i sar. 2015). Cilj rada je utvrditi razlike u motivaciji djece za bavljenje fizičkim aktivnostima.

Ispitanici i metode

Uzorak je odabran metodom namjernog uzorkovanja. Radi se o prigodnom uzorku (tzv. uzorak „pri ruci“). Istraživanje je predstavljalo prospektivnu komparativnu studiju u kojoj je bilo obuhvaćeno 120 ispitanika uzrasta od 10-16 godina. Ispitanici su grupisani u tri grupe u kojima je stratifikovan jednak broj dječaka i djevojčica. Prvu grupu činilo je 40 djece koja se aktivno bave sportom i članovi su plivačkog kluba „Olimp“ Banja Luka. Drugi dio uzorka činilo je 40 djece koja se ne bave sportom i redovni su učenici JU OŠ „Zmaj Jova Jovanović“ Banja Luka, a treći dio uzorka činilo je 40 djece koja su upućena na rehabilitacioni tretman u Zavod za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju „dr Miroslav Zotović“ Banja Luka zbog funkcionalne skolioze kičmenog stuba. Etički odbor Zavoda za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju „Dr Miroslav Zotović“ Banja Luka, Odbor plivačkog kluba „Olimp“ Banja Luka i rukovodioc JU OŠ „Zmaj Jova Jovanović“ Banja Luka, odobrio sprovođenje istraživanja i adekvatan prostor kako bi se obezbjedili uslovi za sprovođenje istraživanja i zaštita privatnosti djece. Svako dijete je imalo potpisanu saglasnost roditelja/staratelja da dobrovoljno učestvuje u istraživanju. Istraživanje je sa vremenskog aspekta, provedeno u periodu mart – jul 2013. godine.

Mjerni instrument

Za potrebe istraživanja koristili smo anketni upitnik koji smo sami konstruisali i prilagodili samom istraživanju. Anketni upitnik obuhvata dvadeset tvrdnji koje se odnose na motive zbog kojih se ljudi bave fizičkom aktivnošću. Djeca su odgovarala pomoću skale Likertovog tipa, pri čemu su imala mogućnost da nivo slaganja sa tvrdnjama iskažu brojem od jedan do pet, tj., 1 – potpuno se slažem, 2 – slažem se, 3 – ne znam, 4 – ne slažem se, 5 – uopšte se ne slažem (Rašan i sar.2017). Tvrdnje smo grupisali u motive za bavljenje fizičkom aktivnošću: motiv pripadanja, motiv postignuća, motiv za fizički izgled, motiv očuvanja zdravlja, motiv za poboljšanje zdravlja, motiv lične afirmacije. Relijabilnost ili pouzdanost ovog instrumenta utvrđena je pomoću Alfa Kronbahovog (Alpha Cronbach) koeficijenta za pouzdanost koji na ukupnom uzorku od 120 ispitanika iznosi $\alpha = 0,82$, te se navedena skala može smatrati pouzdanom. Za statističku obradu podataka korišteni su programi MO Excel i SPSS for Windows i statistički postupci: analize varijanse (F omjer).

Rezultati

Rezultate analize varijanse o potrebama djece za bavljenje fizičkim aktivnostima kod sva tri kategorički definisana uzorka prikazali smo tabelarno (Tabela 1, 2 i 3), ispitujući šest motiva (motiv pripadanja, motiv postignuća, motiv fizičkog izgleda, motiv očuvanja zdravlja, motiv poboljšanja zdravlja, motiv lične afirmacije) i ukupan skor svih ispitivanih motiva za svaki od tri kategorički definisana uzorka.

Tabela 1. Razlika u motivaciji između tri kategorički definisana uzorka (analiza varijanse)
Table 1. Difference in motivation among three categorically defined samples (analysis of variance)

Varijable	Grupa djece	N	M	SD	F test	Statistička značajnost
Motiv Pripadanja	1	39	11,59	2,91	0,89	0,42
	2	40	12,63	3,94		
	3	39	12,21	3,48		
	Ukupno	118	12,14	3,47		
Motiv Postignuća	1	40	6,98	1,79	1,82	0,17
	2	40	7,75	2,22		
	3	39	7,08	1,88		
	Ukupno	119	7,27	1,99		
Motiv fizičkog izgleda	1	40	10,65	2,36	6,07	0,00
	2	40	12,25	2,66		
	3	39	12,18	1,85		
	Ukupno	119	11,69	2,41		
Motiv očuvanja zdravlja	1	39	11,54	1,37	1,93	0,15
	2	40	12,08	2,58		
	3	39	12,38	1,58		
	Ukupno	118	12,00	1,94		
Motiv poboljšanja zdravlja	1	38	17,89	2,78	1,85	0,16
	2	40	18,35	4,10		
	3	39	19,28	2,56		
	Ukupno	117	18,51	3,26		

Motiv lične afirmacije	1	39	12,59	1,90	0,43	0,65
	2	40	12,65	2,38		
	3	39	12,97	1,56		
	Ukupno	118	12,74	1,97		
Motivacija	1	38	71,08	6,60	3,00	0,05
	2	40	75,70	12,72		
	3	39	76,10	9,53		
	Ukupno	117	74,33	10,16		

Napomena: podebljanim slovima označene su p vrijednosti statistički značajne na nivou 0,05; 1 – grupa djece koja se aktivno bave sportom, 2 – grupa djece koja se ne bave sportom, 3 – djeca kojima je verifikovana dijagnoza Scoliosis vertebrae thoracolumbalis

Posmatrajući naš uzorak statistički pokazatelji ukazuju da postoji značajna razlika između tri grupe istovremeno i to u ukupnoj motivaciji i u motivu fizičkog izgleda. Ovi statistički pokazatelji ukazuju na razlike između tri grupe istovremeno, i samim tim ova analiza ima svoje nedostatke, jer ne ukazuje gdje tačno postoji razlika između tri kategorički definisana uzorka.

Analizirajući gdje tačno postoji razlika između tri kategorički definisana uzorka rezultate smo prikazali u Tabeli 2.

Tabela 2. Razlika u motivaciji između tri kategorički definisana uzorka (test višestrukog poređenja)

Table 2. Difference in motivation among three categorically defined samples (multiple comparison test)

ZAVISNA VARIJABLA	NEZAVISNA VARIJABLA		Razlika aritmetičkih sredina (I-J)	Statistička značajnost
	(I) Grupe	(J) Grupe		
Motiv Pripadanja	1	2	-1,04	0,19
	1	3	-0,62	0,44
	2	3	0,42	0,59
Motiv Postignuća	1	2	-0,78	0,08
	1	3	-0,10	0,82
	2	3	0,67	0,13
Motiv fizičkog izgleda	1	2	-1,60(*)	0,00
	1	3	-1,53(*)	0,00
	2	3	0,71	0,89
Motiv očuvanja zdravlja	1	2	-0,54	0,22
	1	3	-0,85	0,05
	2	3	-0,31	0,48
Motiv poboljšanja zdravlja	1	2	-0,46	0,54
	1	3	-1,39	0,06
	2	3	-0,93	0,20
Motivacija ukupno	1	2	-0,60	0,89
	1	3	-0,38	0,39
	2	3	-0,32	0,47
	1	2	-4,62(*)	0,04
	1	3	-5,02(*)	0,03
	2	3	-0,40	0,86

Napomena: podebljanim slovima označene su p vrijednosti statistički značajne na nivou 0,05; 1 – grupa djece koja se aktivno bave sportom, 2 – grupa djece koja se ne bave sportom, 3 – djeca kojima je verifikovana dijagnoza Scoliosis vertebre thoracolumbalis

Posmatrajući Tabelu 2 možemo uočiti da postoji statistički značajna razlika u motivu fizičkog izgleda u korist djece koja se aktivno ne bave sportom $M=12,25$ u odnosu na djecu koja se bave aktivno sportom $M=10,65$. Takođe, statistički značajna razlika u motivu fizičkog izgleda postoji u korist djece koja imaju verifikovanu dijagnozu Scoliosis vertebre thoracolumbalis $M=12,18$ u odnosu na djecu koja se aktivno bave sportom $M=10,65$. Statistički značajna razlika utvrđena je kod ukupne motivacije u korist djece koja se aktivno ne bave sportom $M=75,70$ u odnosu na djecu koja se aktivno bave sportom $M=71,08$ kao i statistički značajna razlika postoji u korist djece koja imaju verifikovanu dijagnozu Scoliosis vertebre thoracolumbalis $M=76,10$ u odnosu na djecu koja se aktivno bave sportom $M=71,08$.

Tabela 3. Statistički značajna razlika u motivaciji s obzirom na pol na tri ispitivana poduzorka
Table 3. Statistically significant difference in motivation regarding gender in three investigated subsamples

Variable	I grupa djece		II grupa djece		III grupa djece	
	t	Statistička značajnost	t	Statistička značajnost	t	Statistička značajnost
Motiv pripadanja	-0,57	0,57	-1,51	0,14	-0,56	0,58
Motiv postignuća	-0,26	0,80	-2,78	0,01	-0,09	0,93
Motiv fizičkog izgleda	-1,21	0,23	-1,97	0,05	1,12	0,27
Motiv očuvanja zdravlja	1,61	0,12	-1,56	0,13	1,07	0,29
Motiv poboljšanja zdravlja	0,22	0,83	-1,74	0,09	1,99	0,05
Motiv lične afirmacije	0,98	0,34	-1,48	0,15	2,27	0,03
Motivacija ukupno	-0,22	0,83	-2,61	0,01	1,04	0,30

Napomena: podebljanim slovima označene su p vrijednosti statistički značajne na nivou 0,05; 1 – grupa djece koja se aktivno bave sportom, 2 – grupa djece koja se ne bave sportom, 3 – djeca kojima je verifikovana dijagnoza Scoliosis vertebre thoracolumbalis

Prilikom uviđanja značajnosti razlika s obzirom na pol, prvu grupu su nam činile djevojčice, a drugu grupu dječaci. Zato negativan predznak ispred t omjera označava veću motivaciju u korist dječaka, a pozitivan predznak u korist djevojčica. Na uzorku djece koja se aktivno bave sportom nisu utvrđene polne razlike u motivaciji. Analiza statističkih pokazatelja u našem drugom poduzorku ukazuje na postojanje statistički značajne razlike u motivu postignuća, motivu fizičkog izgleda i motivaciji ukupno u korist muškog pola. Dječaci koji se ne bave sportom motiv postignuća ($t(38) = -2,78$, $p < 0,01$), motiv fizičkog izgleda ($t(38) = -1,97$, $p < 0,05$) i motivacije ukupno ($t(38) = -2,61$, $p < 0,01$) su značajno više vrednovali nego djevojčice. Posmatrajući treći uzorak možemo uvidjeti da kod djece koja imaju verifikovan deformitet kičmenog stuba postoji statistički značajna razlika u motivu poboljšanja zdravlja motivu lične afirmacije u korist ženskog pola. Djevojčice koje imaju

verifikovan deformitet kičmenog stuba motiv poboljšanja zdravlja ($t(38) = 1,99$, $p < 0,05$) i motiv lične afirmacije ($t(38) = 2,27$, $p < 0,03$) smatrali važnijim nego dječaci.

Diskusija

U pokušaju da objasnimo dobijene rezultate našeg istraživanja treba da podsjetimo da je veliki broj dosadašnjih istraživanja na temu fizičke aktivnosti kod djece školskog uzrasta usmjereno na identifikaciju rizičnih faktora koji se dovode u vezu leđnom zakrivljenošću, prisustvom bola, iscrpljenošću i pojavom umora pomoću statističkih pokazatelja (Laštro i sar., 2015; Laštro i Pilipović-Spasojević, 2017). Ipak, određeni broj autora u svojim istraživanjima usmjeren je i na analizu potrebe djece za bavljenje fizičkom aktivnosti (Cvenić i sar., 2014; Protić i Maršić, 2014; Petrić, 2021; Gric, 2019). Varijable uključene u analizu, i to na tri poduzorka, zahtijevaju odabir načina izlaganja dobivenih rezultata. Opredjelili smo se da rezultate u daljnjem tekstu diskusije izložimo po uzorcima, tj., za svaku od tri grupe našeg uzorka.

Na uzorku djece koja se aktivno bave sportom nisu utvrđene polne razlike u motivaciji. Autor Daley i O'Gara (1998) su konstatovali da je kod mlađe djece prisutnija ekstrinzična motivacija i želja za takmičenjem i postignućem, što je izraženo u organizovanim sportovima. Adolescenti su češće intrinzično motivisani za bavljenje fizičkim aktivnostima i željom za boljim zdravljem i kondicijom, zbog čega je vjerovatnije da će se baviti rekreativnim aktivnostima što je konstatovano i u našoj studiji. (Daley and O'Gara, 1998). Rekreativne aktivnosti nemaju rigidnu strukturu, sportaši sami biraju aktivnosti, što podstiče autonomiju i to može voditi povećanju intrinzične motivacije (Deci and Ryan, 1985). Činjenica jest da su ljudi, u većoj mjeri, potaknuti unutrašnjom motivacijom koju autor Horga (2009) definiše kao intrinzični razlog učestvovanja u određenoj aktivnosti i koju čovjek poduzima isključivo radi sebe samog, odnosno radi vlastitog užitka ne razmišljajući o mogućoj vanjskoj nagradi (Horga, 1993). Autor Milanović i saradnici (2015) ukazuju da razlike u nivou izraženosti unutrašnje i vanjske motivacije na nastavi fizičkog vaspitanja pokreću ideju o postojanju velike količine "rezerva" i za vanjsko motivisanje učenika za vježbanje kao nužnost za tim "motivacijskim" rezervama koje se još razvijaju (Milavić i sar., 2015).

Analiza statističkih pokazatelja u našem drugom poduzorku ukazuje na postojanje statistički značajne razlike u motivu postignuća, motivu fizičkog izgleda i motivaciji ukupno u korist muškog pola. Jedan od glavnih razloga bavljenja fizičkom aktivnošću jeste motivacija. Rekreativci imaju značajno veće intrinzične motivacije u poređenju sa fizički manje aktivnim sudionicima (Anić i sar., 2017). Razlike u motivu fizičkog izgleda između dječaka i djevojčica se mogu objasniti shvatanjem da je jedan od razloga zašto muškarci sa višim ocjenama procjenjuju fizički izgled jeste i doživljaj muške figure u našoj sredini. Muškarci su ti koji se kod nas smatraju jačim polom i svoju nadmoć takođe dokazuju donekle i fizičkim izgledom i mišićima. Sa boljim fizičkim izgledom ostvaruju i bolje socijalne odnose, privlačniji su suprotnom polu, a samim tim i zadovoljniji su sami sobom. Što smo uspješniji u bilo kojoj oblasti time smo više prihvaćeni od strane drugih, ukazuje nam se više povjerenja i poštovanja što je dječacima izrazito važno. U našem subuzorku dječaci imaju veću ukupnu

motivaciju, što možemo objasniti činjenicom da je u njihovom uzrastu na prvom mjestu fizički izgled i postignuće. Ljudi koji se bave nekom vrstom sportske aktivnosti, iako postoje neka manja odstupanja, uglavnom su zadovoljniji sobom, imaju pozitivniji stav prema životu, a zadovoljniji su i odnosima unutar i izvan porodice (Bogdan i Babačić, 2015). Autor Bogdanović-Ćurić i Ivanišević (2012) konstatuju da između muških i ženskih ispitanika postoji značajna razlika u motivima za rekreativno bavljenje sportom. Naime, pokazalo se da je kod djevojčica najčešće prisutan motiv za poboljšanjem zdravstvenog stanja, dok su kod dječaka najprisutnija dva motiva – motiv za poboljšanje fizičkih sposobnosti i motiv za redukciju tjelesne mase (Bogdanović-Ćurić i sar., 2012). Ova konstatacija se djelimično potvrdila i u našem istraživanju.

Posmatrajući treći uzorak možemo uvidjeti da kod djece koja imaju verifikovan deformitet kičmenog stuba postoji statistički značajna razlika u motivu poboljšanja zdravlja i motivu lične afirmacije u korist ženskog pola. Ovaj subuzorak je specifičan jer djeca imaju verifikovan deformitet kičmenog stuba u periodu emocionalnih, fizičkih i socijalnih promjena. Dobijene razlike u motivu poboljšanja zdravlja i lične afirmacije se mogu objasniti činjenicom da su djevojčice koje imaju verifikovanu dijagnozu Scoliosis vertebrae thoracolumbalis svjesne svog zdravstvenog stanja i da svoje tjelesno držanje jedino mogu korigovati redovnim vježbanjem i bavljenje fizičkom aktivnošću. Autor Olafsson i saradnici (1999) su u svom istraživanju konstatovali da upravo u adolescenciji dolazi do promjene u slici o svom tijelu, negativnija je kod djevojčica, dok kod dječaka se slika poboljšava s godinama (Ólafsson et al., 1999). Opšte je poznato da žene više brinu o svom zdravlju. Svakako, bavljenje sportom ga pospješuje. Pored poboljšanja zdravlja bavljenje bilo kojim oblikom fizičke aktivnosti dovodi do većeg zadovoljstva samim sobom, što je u periodu adolescencije jako bitno. Djevojčice tokom rane i srednje adolescencije višim skorovima ocjenjuju sopstvenu kontrolu i brigu o zdravlju kao i socijalne odnose i bliska prijateljstva (Ognjenović i Škorcu, 2005).

Zaključak

Zanimljivo je da su djeca koja se aktivno ne bave sportom i djeca koja imaju verifikovanu dijagnozu Scoliosis vertebrae thoracolumbalis dala veliki značaj motivu fizičkog izgleda za razliku od djece koja se aktivno bave sportom. Kod djece koja se aktivno bave sportom nije posebno naglašen nijedan motiv, jer kako ističe autor Tubić (2009) kad se vještinom ovlada, bilo da smo unutrašnje ili spoljašnje motivisani, onda je sportsko ponašanje u domenu prevage racionalnih ili emocionalnih elemenata kod svakog pojedinca ponaosobno (Tubić, 2009). Dječaci koji se aktivno ne bave sportom su spoljašnje motivisani što je dobro za početak da se pokrene aktivnost i počnu baviti fizičkom aktivnošću, ali taj pokretač sam nije dovoljan da se održi podstaknuta aktivnost duže vrijeme. Djevojčice koja imaju verifikovanu dijagnozu Scoliosis vertebrae thoracolumbalis su veći značaj pridavale motivu poboljšanja zdravlja i motivu lične afirmacije. Ovakav rezultat može da bude posljedica sveobuhvatnog rehabilitacionog programa koji djeca prolaze, i koji je siguran put da se stanje verifikovanog deformiteta poboljša.

Djecu treba podsticati od najranijeg uzrasta da stiču iskustva kroz razne oblike fizičke aktivnosti, kako bi dijete usvojilo zdrave životne navike i razvilo okupacioni identitet koji treba da je svojstven samo njemu i koji treba da ima svako od nas. Sam odabir fizičke aktivnosti treba da bude sinhronizovani rad djece, roditelja, nastavnika ali i medicinskih stručnjaka čije radno mjesto treba da ravnopravno oživi i u školskim ustanovama. Naše istraživanje je dalo doprinos ovoj istraživačkoj temi, a rezultati mogu poslužiti kao poticaj novim istraživanjima.

Literatura

- Adler, A. (1990): Poznavanje čoveka, Matica srpska, Novi Sad.
- Anić, P., Roguljić, D., & Švegar, D. (2017) What do students do in their free time and why? *Polish Psychological Bulletin*.
- Bogdan, A., & Babačić, D. (2015). Intrinzična i ekstrinzična motivacija za sport i vježbanje u funkciji dobi. *Zbornik radova Međimurskog veleučilišta u Čakovcu*, 6(2), 21-34.
- Bogdanović-Čurić, J., & Ivanišević, D. (2012). Motivacija i zadovoljstvo učenika u rekreativnom bavljenju sportom. *Sportski logos*, 10(19), 44-50.
- Cvenić, J., Nagy, G., & Šmit, D. (2013). Razlike u motivaciji za nastavu tjelesne i zdravstvene kulture izmeću redovnih učenika i učenika koji dodatno pohađaju izvannastavne sportske aktivnosti-vikendom u sportske dvorane u OŠ Pavleka Miškine. *Informatizacija rada u područjima edukacije, sporta i sportske rekreacije*, 185-190.
- Daley, A., & O'Gara, A. (1998). Age, gender and motivation for participation in extra curricular physical activities in secondary school adolescents. *European physical education review*, 4(1), 47-53.
- Deci, E. L., Ryan, R. M. (1985). Cognitive evaluation theory. In *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior* (pp. 43-85). Springer, Boston, MA.
- Gric, N. (2019) *Motivacija za sportske aktivnosti kod djece u osnovnoškolskim ustanovama* (Doctoral dissertation, Polytechnic of Međimurje in Čakovec. Management of tourism and sport).
- Grujić N. (1999): Sport i zdravlje, Medicinski fakultet, Novi Sad.
- Horga, S. (1993): Psihologija sporta, Fakultet za fizičku kulturu, Zagreb.
- Laštro, D., Ivetić, V., Spasojević, O. P., Jandrić, S., & Spasojević, G. (2015). UTICAJ FIZIČKE AKTIVNOSTI NA DRŽANJE TIJELA DJECE ŠKOLSKOG UZRASTA. *Glasnik Antropološkog društva Srbije*, 50, 79-87.
- Laštro, D., & Pilipović-Spasojević, O. (2017). Sedentary and dynamic activities of adolescents as predictions of postural status. *Medicinski časopis*, 51(4), 118-125.
- Maršić, T., Paradžik, P., & Breslauer, N. (2006). Spolne razlike u motivaciji za nastavu tjelesne i zdravstvene kulture. *Napredak*, 147 (3), 328-334.
- Milavić, B., Milić, M., Jurko, D., Grgantov, Z., & Marić, K. (2015). Adaptation and validation of the motivation scale in physical education classes. *Croatian Journal of Education: Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje*, 17(2), 453-479.
- Ognjenović P. i Škorc B. (2007): Naše namere i osećanja, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd.
- Ólafsson, Y., Saraste, H., & Ahlgren, R. M. (1999). Does bracing affect self-image? A prospective study on 54 patients with adolescent idiopathic scoliosis. *European Spine Journal*, 8(5), 402-405.
- Pajević D. (2003): Psihologija sporta i rekreacije, Grafomark Laktaši, Beograd.

- Petrlić, M. (2021) *Uključenost djece predškolske dobi u provedbu kinezioloških sadržaja* (Doctoral dissertation, University of Zadar. Department of Teachers and Preschool Teachers Education. Division of Preschool Teacher Education).
- Protić, I., & Maršić, T. (2014). Motivacijske razlike između sportaša i sportašica ekipnih i individualnih sportova. *Zbornik radova Međimurskog veleučilišta u Čakovcu*, 5(1), 85-91.
- Rašan, I., Car, Ž., & Ivšac Pavliša, J. (2017). Doživljaj samoga sebe i okoline kod roditelja djece urednog razvoja i roditelja djece s razvojnim teškoćama. *Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja*, 53(2), 72-87.
- Tubić T. (2009): Psihologija sporta, Autorizovane beleške sa seminara za instruktore skijanja, Novi Sad.
- Tubić, T., Đorđić, V., & Poček, S. (2012). Dimensions of self-concept and sports engagement in early adolescence. *Psihologija*, 45(2), 209-225.
- Varešlija, F., & Palić, A. UTJECAJ BAVLJENJA SPORTOM NA USPJEŠNOST OSTVAREN OG UČINKA U ŠKOLI Izvorni naučni rad. *SPORTSKI LOGOS*, 71.

NEEDS OF SCHOOL-AGE CHILDREN TO ENGAGE IN PHYSICAL ACTIVITIES

Dijana Laštro^{1,2,3}, Olivera Pilipović Spasojević^{1,2,3}, Lidija Slunjski Tišma²

¹Institute for Physical Medicine and Rehabilitation "Dr Miroslav Zotović", Banja Luka, Republika Srpska, Bosnia and Herzegovina

²School of Applied Medical Sciences Prijedor, Republic of Srpska, Bosnia and Herzegovina

³Faculty of Medicine, University of Banja Luka, Republic of Srpska, Bosnia and Herzegovina

Abstract: *The need to engage in physical activities, a healthy and active lifestyle, not only in childhood but also later is the key and security for maintaining good health. To determine the differences in the needs of children to engage in physical activity. Subjects and methods: a prospective comparative study included 120 subjects, aged 10-16 years grouped into three groups in which an equal number of members of both sexes were stratified. For the purposes of the research, we used a questionnaire to assess motivation and statistical procedures of analysis of variance. The research showed that there is a statistically significant difference between the three categorically defined patterns in total motivation and physical appearance motives. Statistical indicators did not identify differences in motives for engaging in physical activity with respect to gender in children who are actively involved in sports. Boys who do not play sports, achievement motive ($t(38) = -2.78, p < 0.01$), physical appearance motive ($t(38) = -1.97, p < 0.05$) and motivation in total ($t(38) = -2.61, p < 0.01$) were significantly more valued than girls, while girls with verified spinal deformity were motivated to improve health ($t(38) = 1.99, p < 0, 05$) and the motive of personal affirmation ($t(38) = 2.27, p < 0.03$) were considered more important than boys. Conclusion: Children should be encouraged from an early age to gain experiences through various forms of physical activity, in order for the child to adopt healthy life habits and develop an occupation identity that should be unique to each of us.*

Keywords: *motivation, children, physical activity, gender*